

Državni izpitni center

M 1 2 2 4 2 1 1 3

JESENSKI IZPITNI ROK

BIOLOGIJA

NAVODILA ZA OCENJEVANJE

Sreda, 29. avgust 2012

SPLOŠNA MATURA

IZPITNA POLA 1

Naloga	Odgovor
1	B
2	D
3	C
4	D
5	D
6	A
7	D
8	B
9	C
10	B
11	B

Naloga	Odgovor
12	A
13	C
14	A
15	C
16	C
17	C
18	C
19	B
20	B
21	A
22	D

Naloga	Odgovor
23	D
24	A
25	A
26	D
27	A
28	C
29	D
30	B
31	A
32	B
33	B

Naloga	Odgovor
34	A
35	D
36	D
37	D
38	B
39	C
40	A
41	B
42	B
43	C
44	D

Za vsak pravičen odgovor 1 točka.
Skupno število točk IP 1: 44

IZPITNA POLA 2

1. Bakterije

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
1.1	1	♦ Bakterije so prokarioti/celica bakterij je prokariotska.	
1.2	1	♦ Celice imajo celično steno.	
1.3	1	♦ Bakterijska celica: dedni material ni znotraj jedrnega ovoja/je prosto v citoplazmi. ♦ Rastlinska celica: dedni material je znotraj jedrnega ovoja/v jedru. ♦ Dedni zapis bakterij je na eni molekuli DNA, pri rastlinah na več molekulah DNA. ♦ Pri bakterijah je molekula DNA krožna, pri rastlinah so molekule linearne/niso krožne.	
1.4	1	♦ Bakterije so bili prvi organizmi na Zemlji/so najstarejša skupina organizmov,	
	1	♦ v dolgem obdobju so se lahko s prilagajanjem okolju spreminjale/se zelo hitro razmnožujejo in je verjetnost pojava uspešnih mutacij večja.	
Skupaj	2		
1.5	2	dve od: ♦ Mitohondrij ima lastno DNA. ♦ Mitohondrij ima ribosome, ki so podobni bakterijskim. ♦ V mitohondriju poteka sinteza beljakovin. ♦ Mitohondriji se delijo neodvisno od delitve celice. ♦ Mitohondrije gradita dve membrani. ♦ V celico vključene simbiotske organizme najdemo tudi pri drugih organizmih.	Vsaka značilnost 1 točka.
1.6	1	♦ kloroplast	
1.7	1	♦ kisik	

2. Celica

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
2.1	1	♦ Vsem tipom celic so skupne celična stena, celična membrana, ribosomi/kromosomi.	
2.2	1	♦ Ta struktura je celična stena, ki jo sestavljajo različni gradbeni elementi/molekule različnih snovi.	
2.3	1	♦ Ti organizmi so rastline.	
2.4	1	♦	
			Kloroplast/plastid Vakuola
2.5	1	♦ Ozmotski tlak v celici je višji, ker je v njej večja koncentracija topljencev.	
2.6	1	♦ Živalska celica v takem okolju zaradi vdora vode nabrekne in počí.	
2.7	1	♦ Voda prav tako vdre v rastlinsko celico, ker pa ima ta vakuolo in steno, celica ne počí, v njej se poveča turgor/pritisk protoplasta na celično steno.	
2.8	1	♦ V rastlinski celici pride do plazmolize, živalska pa se skrčí.	
2.9	1	♦ Rastlina/tulipan v hipertoničnem okolju ovane/je ovela.	

3. Koencim Q10

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
3.1	1	♦ Vitamini sodelujejo pri presnovnih procesih/vitamini so del encimov, ki omogočajo opravljanje presnovnih procesov v celicah.	
3.2	1	♦ Koencim Q10 sodeluje pri celičnem dihanju/v procesu dihalne verige.	
3.3	1	♦ Največ aktivnega koencima Q10 je v mišičnih celicah/jetrnih celicah/žleznih celicah.	
3.4	1	♦ V mišičnih/žleznih/jetrnih celicah je več aktivnega koencima Q10 zato, ker so ob telesnih naporih presnovno aktivnejše/opravljajo več celičnega dela in zato potrebujejo več ATP/energije/vsebujejo več mitohondrijev.	
3.5	1	♦ Zdravi ljudje imajo koencima Q10 dovolj za normalno delovanje organizma/zdravi ljudje s hrano vnesejo v telo dovolj koencima Q10/zdravi ljudje sintetizirajo dovolj koencima Q10.	
3.6	1	♦ Holesterol je sestavina celičnih membran/je izhodna spojina za sintezo nekaterih hormonov.	
3.7	1	♦ Posledica te okvare je pomanjkanje koencima Q10/nezmožnost sinteze koencima Q10.	
3.8	1	♦ Uporabili bi dve skupini piščancev z okvarjenim genom. Eno skupino bi hranili z dodatkom koencima Q10, druga skupina pa bi dobivala hrano brez koencima Q10.	
	1	♦ Rezultate bi vrednotili tako, da bi spremljali prirast telesne teže, obseg telesa, višino telesa ...	
Skupaj	2		

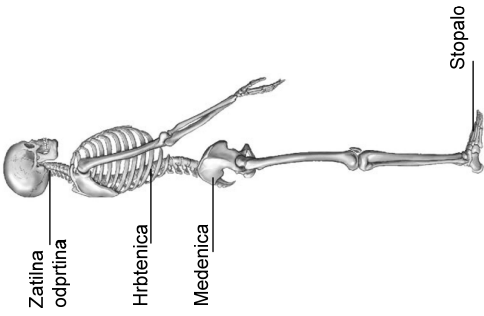
4. Mutacije

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
4.1	1	♦ Kariotip, prikazan na sliki 1, ima tri kromosome 21, kariotip na sliki 2 pa ima dva kromosoma 21.	
	1	♦ Kariotip, prikazan na sliki 1, ima dva kromosoma X, kariotip na sliki 2 pa ima 2 kromosoma X in en kromosom Y/kariotip na sliki 1 ima dva spolna kromosoma, kariotip na sliki 2 ima tri spolne kromosome/kariotip na sliki 1 nima kromosoma Y, kariotip na sliki 2 ima kromosom Y.	
Skupaj	2		
4.2	1	♦ Kariotip zdrave osebe ima 46 kromosomov, kariotipa na sliki pa 47/kariotip zdrave osebe ima dva kromosoma 21 in dva spolna kromosoma.	
4.3	1	♦ Delovalo ni delitveno vreteno.	
4.4	1	♦ Citogenetik pridobi celice ploda/otroka.	
4.5	1	♦ Celica mora biti v metafazi.	
4.6	1	♦ Do mutacije je prišlo med mitozo.	
4.7	1	♦ Pri mitozii se sestrski kromatidi kromosoma 21 ne ločita, zato prejme ena od hčerinskih celic obe kromatidi.	
4.8	1	♦ Takšna oseba ima lahko zdrave potomce, če imajo celice v tkivu spolnih žlez normalen kariotip/če imajo praspolne celice normalen kariotip/če so spolne celice haploidne/imajo 23 kromosomov.	

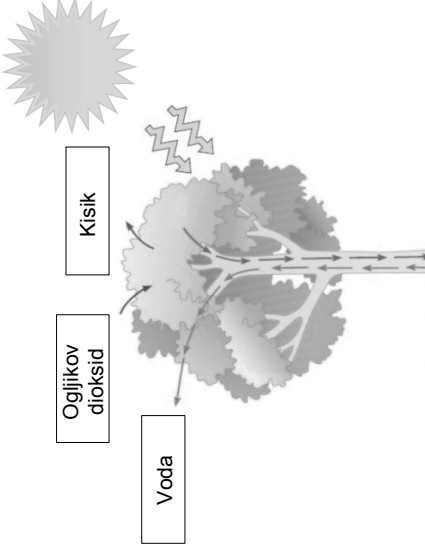
5. Encimi

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
5.1	1	♦ Celice bi propadle, ker beljakovine pri višjih temperaturah denaturirajo.	
5.2	2	♦ Organ v telesu: želodec ♦ Encim: peptidaze/pepsin ♦ Substrat: proteini/beljakovine ♦ Produkt: oligopeptidi, aminokisliline, polipeptidi	Dva ali trije pravilni odgovori 1 točka, vse pravilno 2 točki.
5.3	2	♦	♦ Izbira osi in oznaka osi. ♦ Izbira velikosti enot (vse znotraj mm-papirja). ♦ Oznaka enot. ♦ Narisane vse krivulje. ♦ Označene vse krivulje. Tri merila 1 točka, vse pravilno 2 točki.
5.4	1	♦ Tlak v epruveti C se je najbolj povečal zato, ker je bila koncentracija substrata v epruveti C največja/najvišja. Zato se je v tem poskusu sprostito največ plina/kisika.	
5.5	1	♦ V epruveti D se tlak ni spreminjal zato, ker v njej ni bilo encima/katalaze, ki bi povzročil sproščanje plina.	
5.6	1	♦ Antibiotiki preprečijo sintezo beljakovin/translucijo.	
	1	♦ Celica, ki nima beljakovin/encimov propade/odmre/ne more delovati.	
Skupaj	2		

6. Ogradnje

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
6.1	1	♦ Žival A: notranje ogradnje ♦ Žival B: zunanje ogradnje	
6.2	1	♦ Za ogradnje živali B je značilen hitin.	
6.3	1	♦ Rast poteka stopničasto, ker zunanje ogradnje (hitinjača) ne omogoča rasti osebkov v obdobju med levitvami./Žival raste samo tik po levitvi, preden nova hitinjača otrdi. ♦ Med levitvijo, preden zunanje ogradnje otrdi, se osebkovi povečajo velikost.	
Skupaj	2		
6.4	1	♦ Največja rast je bila: 156. dan. ♦ Velikost se je povečala za 5 mm.	
6.5	1	♦ Ogradnje ima vlogo pritrdilnišča mišic/na ogradnje se pritrjujejo mišice/je narastišče za mišice.	
6.6	1	♦ Hrstanec zmanjšuje trenje med sklepoma površinama in blaži delovanje sile na kost pri obremenitvah.	
6.7	1	♦	Dve pravilni oznaki 1 točka.
6.8	1	eden od: ♦ Hrbtenica je iz lokaste postala ukrivljena v obliki dvojnega S. ♦ Medenica je iz cevaste postala skledasta./Spodnja odprtina medenice se je zožila. ♦ Stopalo je iz ravnega postalo obokano./Na stopalu so se razvili stopalni loki. ♦ Zatična odprtina se je pomaknila pod lobanjo.	

7. Ekologija

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
7.1	1	♦ Primarna produkcija je količina organskih snovi/hrane, ki jo rastline izdelajo s fotosintezo.	
7.2	1	♦ S primarno produkcijo/fotosintezo rastline proizvedejo hrano, ki omogoča opravljanje presnovnih procesov/življenja/pogon in delovanje vsem organizmom/potrošnikom v ekosistemu.	
7.3	1	♦ Voda, ogljikov dioksid, kisik.	
7.4	1	♦ Prirastek lesa je v letih, ko semenijo, manjši zato, ker del snovi uporabijo za proizvodnjo semen/ker je del proizvedenih snovi v semenih.	
7.5	1	♦ Na različno zmanjšanje prirastka vplivajo mineralna sestava rastišča, količina svetlobe/količina vode/temperatura rastišča.	
7.6	1	♦ smreka: 150 ♦ rdeči bor: 165 ♦ bukev: 136	
7.7	1	♦ Največ semen proizvede rdeči bor.	
7.8	1	♦ V listih poteka fotosinteza/primarna produkcija. Če gosenice objedo liste, se zmanjša primarna produkcija in tako količina energije, ki jo drevo lahko uporabi za rast.	
7.9	1	♦ Rastlina vgradi C¹⁴ v organske snovi, ki jih poje gosenica in nato vgradi v svoje telo.	

Skupno število točk IP 2: 36